

Н. І. Миронець

Нова доба

«НОВА ДОБА» – політичний, економічний і науковий тижневик. Орган Закордонної групи Української комуністичної партії. Видавали 1920–21 у Відні. Засн., гол. ред. та автор більшості публікацій – В. Винниченко. Крім того, з «Н. д.» співпрацювали М. Грушевський, В. Левинський (травень–вересень 1920 – ред.), Г. Піддубний, Г. Паламар, Г. Калинович, за роботу ред. відповідав М. Пасічник. Перший номер «Н. д.», надрук. 6 березня 1920, відкривала ст. «Два фронти» В. Винниченка, в якій він виклав своє бачення політ. ситуації в Україні, зокрема йшлося про розкол укр. суспільства на 2 антагоніст. табори. У наступ. статті, вміщеній у цьому ж номері газети, він зупинився на характеристиці укр. соціал-демократії в умовах революції. Тут репрезентовано й відому працю В. Винниченка «Відродження нації». Вже перші публікації «Н. д.» свідчили про те, що часопис мав прорад. позицію: у своїх оцінках і характеристиках автори статей заявляли про підтримку рад. влади, відстоювали соціаліст. орієнтацію України. Тому й не дивно, що центр. орган більшовиків України «Комуніст» і газета Київ. губкому КП(б)У «Червона правда» передруковували окремі статті з «Н. д.». Після невдалих переговорів з більшов. урядом у травні–вересні 1920 в Москві й Харкові та повернення до Відня В. Винниченко продовжив редагувати «Н. д.», однак політ. позиція газети докорінно змінилася. І хоч він продовжував визнавати себе укр. комуністом, його статті містили гостру критику діяльності більшовиків в Україні. Особливо болісно він сприймав порушення декларованих рад. урядом принципів самостійності й незалежності Укр. держави. В. Винниченка обурювала фактично цілковита залежність КП(б)У від Москви, а також те, що за своїм нац. складом вона не була українською. У січні 1921 в «Н. д.» опубл. його статтю, присвяч. цьому питанню. У ній він категорично заявляв, що на той час КП(б)У не була організацією укр. робітництва: «Це партія мілітар. та дрібнобуржуаз. інтелігенції з незнач. домішкою руського або зрусифіков. робітництва, що мешкає на території України». До проблеми нац. складу КП(б)У та її відносин із рос. комуністами В. Винниченко повертався в своїх публікаціях у «Н. д.» неодноразово. Так, у статті, надрук. у номері за 5 лютого 1921, він проаналізував склад центр. комітету КП(б)У, в якому українці становили меншість. Проблема госп. відносин між Україною і Росією розглядали в передовій статті газети «Чи Великоросія без України може існувати?». 3

посиланням на працю В. Мазуренка «Економічна самостійність України в числах» у статті стверджувалося, що Україна є самост. екон. одиницею. Тижневик не обмежувався лише публікаціями політ. спрямованості, що домінували на його сторінках, ред. друкувала дописи від укр. емігрантів з Америки та Польщі, кореспонденцію з України, бібліогр. огляди. Зокрема, в березні 1921 на сторінках газети повідомлено про підготовку до урочистого засідання, присвяч. пам'яті Т. Шевченка, яке мало відбутися 3 квітня 1921 у Празі. Ред. «Н. д.» видавала також «Б-ку “Н. д.”»: видруковано 32 вид., серед яких праці В. Винниченка, О. Богданова, В. Левинського, В. Мазуренка, Г. Піддубного та ін. діячів, які містять цікавий матеріал для дослідників політ. процесів у середовищі укр. еміграції у Відні. Так, окремою брошурою в серії «Б-ка “Н. д.”» 1921 видано відкритий лист В. Винниченка «Революція в небезпеці!», в якому він висунув більшовикам аргументов. звинувачення з приводу їхньої антидемократ. й антиукр. політики. Такі різкі його крит. висловлювання викликали відповідну реакцію рад. влади, незабаром Закордонна група УКП припинила свою діяльність, а 19 березня 1921 видали останній 55-й номер газети.

Рекомендована література

1. Савченко О. І. «Нова доба» Володимира Винниченка // Наук. пр. істор. факультету Запорізь. університету. 1999. Вип. 5;
2. Морозова І. Українська еміграційна книга у Відні періоду Першої світової війни та визвольних змагань // Зап. ЛННБУ. 2013. № 5;
3. Миронець Н. Реалізовані й нереалізовані в еміграції видавничі проекти Володимира Винниченка // *Ucraina magna*. 2016. Vol. 1.

Бібліографічний опис:

Нова доба / Н. І. Миронець// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-72345>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).